

Toivo – tiedonvälitys 1.1.2016-31.12.2018.

Toimenpide 1.2. Tiedonvälitys ja esittelytoimet

Hankenro: 16932

Prioriteetit: Prioriteetti 1: Tietämyksen siirron ja innovaatioiden edistäminen maa- ja metsätaloudessa sekä maaseudulla.

Prioriteetti 2: Maatalouden kilpailukyvyyn ja maatalojen elinkelpoisuuden lisääminen.

Hankkeen toteuttaminen 1.1.2017-30.4.2017

1. Yleistä raportointijaksolta

Toivo tiedonvälityshanke aloitti toimintansa 1.2.2016. Hanke välittää ja tuottaa ajantasaista tietoa maaseutuyritysten jatkuvuuden turvaamiseksi, osaamisen ja toimintakyvyn parantamiseksi sekä yritystoiminnan kehittymisen tueksi.

Hankkeen tiedonvälitystyön tavoitteet jakautuvat neljään kehitystavoitteeseen. Osa tavoitteista (A ja B) on kestoaltaan koko hankkeen kestäviä ja osa toteutustavoiltaan enemmän kampanjaluonteisia (C ja D):

- A. Maatalojen jatkuvuuden turvaaminen ja sukupolvenvaihdosten edistäminen ajantasaisen tiedon avulla.
- B. Parannetaan ajantasaisen tiedon avulla viljelijöiden osaamista ja toimintakykyä muuttuvassa toimintaympäristössä
- C. Lähennetään ja vahvistetaan ruuan tuottajien, jatkojalostajien ja kuluttajien sekä ruokatuotantoon vaikuttavien päättäjien suhdetta oman alueen tuotantoon.
- D. Lisätään yleistä tietoisuutta ja ihmisten kiinnostusta maataloudesta ja ruuantuotannosta sekä sen merkityksestä alueella sekä elintarviketalouden positiivista imagoa.

Hanketta on toteutettu tällä raportointijaksolla hankesuunnitelman mukaisin toimenpitein. Alkuvuoden 2017 toiminta painottui edellä mainittujen tavoitteiden B ja C toteuttamiseen.

Hankkeen projektipäällikkö Hannu Vuoriniemi irtisanoutui raportointijakson aikana, hän vapautui tehtävästään 30.4.2017. MTK-Keski-Suomi ry ilmoitti projektipäällikön paikan avoimeen hakuun työvoimahallinnon verkkopalvelussa. Hakemuksia saapui määräaikaan mennessä yhteensä yhdeksän kappaletta. Tehtävään valittiin Pertti Ruuska 1.5.2017 alkaen, touko-elokuun ajaksi osa-aikaisena ja syksystä 2017 alkaen kokoaikaisena hankkeen työntekijänä.

2. Kuvaus hankkeen toiminnasta jaksolla 1.1. - 30.4.2017

Viljelijöiden osaamisen kehittymiseen ja toiminnan sopeuttamiseen toimintaympäristön muuttuviin vaatimuksiin tarjottiin apua vero- ja tuki-infotilaisuuksissa sekä eläinten hyvinvointiin ja maatalouden ympäristösopimukseen liittyvissä infotilaisuuksissa.

Veroinfotilaisuuksia oli yhteensä 7 kpl, joissa osallistujia yhteensä 165 kpl.

Jämsä 23.1.2017, Jyväskylä 28.1., Joutsa 30.1., Karstula 31.1., Petäjävesi 1.2., Viitasaari 6.2., Konnevesi 7.2.

Tuki-infotilaisuuksia oli yhteensä 13 kpl (EHK 2, Luomu/MoMa 3, päätukihaku 8)

EHK-infot (osallistujia 46 kpl):

Pihtipudas 10.1.2017, Jyväskylä 11.1.

Luomu/MoMa-infot (osallistujia 44 kpl)

Korpilahti 6.2., Pihtipudas 7.2., Joutsa 9.2.

Tulotukien pöyhakuinfot, 8 tilaisuutta (osallistujia 278 kpl)

Jämsä 5.4., Petäjavesi 6.4., Joutsa 7.4., Saarijärvi 10.4., Hankasalmi 11.4., Kinnula 12.4., Kannonkoski 19.4., Kyyjärvi 21.4.

Vuoden 2016 toteutussuunnitelmaan alun perin sijoitettu Keski-Suomen maatalous -tilastoselvitys ja kehitysnäkymät -tutkimus sekä niihin liittyvä raportointi ja tiedon jakaminen siirrettiin tehtäväksi vuoden 2017 alkupuolelle. Tilastoselvityksen ja kehitysnäkymät -kyselyn valmistelun sekä tilauksen teki Pertti Ruuska. Keski-Suomen maatalouden kehitysnäkymät vuoteen 2022 -tutkimus tilattiin Suomen Gallup Elintarviketieto Oy:ltä. Tutkimuksen hankintaan saatiin lupa Keski-Suomen ELY-keskukselta 31.1.2017. Kehitysnäkymät-tutkimus valmistui 6.4.2017. Tilasto- ja tutkimuskokonaisuuden loppuraporttien julkistus päätettiin tehdä toukokuun puolella, joten se ei osunut vielä tähän raportointikauteen.

Tilastoselvitystä tukemaan ja Keski-Suomen maatalouden toimintaympäristön analyysiä varten haastateltiin maaseutuhallinnon YTA-yksiköiden päälliköt: YTA-Keuruu 8.2., YTA-Saarijärvi 10.2., YTA-Pihtipudas 13.2., YTA-Laukaa 15.2. Keski-Suomen ELY-keskus toimitti raporttia varten maatilainvestointien julkisen rahoituksen tilastoja.

Tilastoselvityksen alustavia tuloksia esiteltiin YTA-päällikkötapaamisten lisäksi Keski-Suomen maidontuotannon kehittämissryhmässä Saarijärvellä 28.2. ja Jyväskylässä 24.4., yhteensä kuudessa maataloustuottajien kokouksessa (Kinnula 21.3., Kivijärvi 21.3., Konnevesi 23.3., Viitasaari 28.3., Pihtipudas 28.3., Äänekoski 26.4.) sekä Konneveden kunnan ja Valion Äänekosken ruokatehtaan edustajille 25.4.

Raportointijaksolla aloitettiin myös kevään ja kesän 2017 kampanjатаpahtumien (Tavoite D) valmistelut.

Viestintätoimet

Tilaisuuksista tiedotettiin lehti-ilmoituksilla, sähköposteilla ja YTA alueiden yhteistyöllä sekä hankkeen nettisivuilla os. <https://www.aitomaaseutu.fi/hankkeet/toivo-tiedonvalityshanke>. Hankehenkilöstön tekemä henkilökohtainen viestintä tapahtui edellä mainituissa info- ja esittelytilaisuuksissa. Toivo-hankkeen toimintaa yleisellä tasolla käytiin esittelemässä myös Keski- ja Itä-Suomen MTK-liittojen toimihenkilöiden ja Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen edustajien tapaamisessa Leppävirralla 17.2.2017.

Hankeyhteistyö

Toivo-tiedonvälityshanke on jatkanut tiivistä yhteistyötä MEKA -hankkeen kanssa. Yhteistyön tavoitteena varmistaa, ettei tule aukkoja maatalouselinkeinojen kehittämisessä tuotantosuunta- tai maantieteellisen alueen näkökulmasta. Yhteistoimintaa on tehty tiiviisti myös Keski-Suomen ruokaketjun koordinaatiohankkeen ja sitä kautta ruoka-teemaan kuuluvien muiden keskisuomalaisten hanketoimijoiden. LuomuKS -hanke toimitti Keski-Suomen luomuviljelyyn liittyvää tietoa Toivo-hankkeen tekemään Keski-Suomen maatalous -tilastoselvitykseen.

Toivo-hankkeen edustaja piti asiantuntija-alustuksen 5E kylät - Vähähiiliset yhteisöt -hankkeen järjestämässä valtakunnallisessa seminaarissa 2.2.2017 Saarijärvellä. Digipolku-hanke on pitänyt tiiviisti yhteyttä Toivo-hankkeeseen maatilayrittäjille suunnattuja työpajoja suunnitellessaan.

Hankkeiden keskinäisellä yhteydenpidolla on jaettu ajankohtaista tietoa, huolehdittu toinen toistaan tukevasta tiedotuksesta sekä ylläpidetty yhteistä tapahtumakalenteria aitomaaseutu.fi -sivustolla ja näin vältetty päällekkäistä toiminnan riskiä.

Vaikuttavuusarviointia

Raportointijakson aikana järjestettyjen infotilaisuuksien suuri osallistujamäärä, yhteensä 533 henkilöä, on osoittanut, että kohderyhmällä on tarvetta hakea uutta tietoa oman yritystoiminnan kehittämiseksi ja toimintaympäristön muutoksiin reagoitaessa. Yleisten infotilaisuuksien, niissä tarjottavan tiedonvälityksen ja dialogin välitöntä vaikuttavuutta on vaikea arvioida. Voidaan kuitenkin olettaa, että maatilayrittäjien valmiudet toimia sekä julkishallinnon asettamien vaatimusten, että markkinoiden muuttuvassa toimintaympäristössä on kohentunut saadun tuoreen tiedon ansiosta.

Esimerkiksi maataloushallinnon YTA-yksiköiden viranomaisilta saadun palautteen perusteella on tärkeää, että maatalouden tulotukien hakemisesta ja tukiin liittyvistä sitoumuksista tiedotetaan myös yleisissä infotilaisuuksissa, joihin viljelijöitä saadaan henkilökohtaisesti paikalle. Kaikkia, uutta tietoa ehkä jopa kipeimmin tarvitsevia viljelijöitä ja tulotuen hakijoita ei tosin saada tavoitettua tätäkään kautta. On tärkeää, että viljelijät tiedostavat myös ohjelmakauden aikana tukiin liittyvät sitoumukset tai palauttavat infotilaisuudessa vuosittain mieleensä mitä ehtoja tukien hakemiseen ja maksatukseen liittyä, koska tulkinnat ja säännöt yleensä tarkentuvat mm. valvonnoista saatujen kokemusten perusteella ja mahdollisten säädösmuutosten vuoksi. Infotilaisuuksien vaikuttavuus

YTA-yksiköiltä saadun palautteen perusteella infotilaisuuksissa pitäisi lisätä nimenomaan tukiehdosta tiedottamista ja sitä pitäisi suunnata aiempaa enemmän myös maataloilla käyville neuvojille. ELY:n asiantuntijoiden mukana oloa tuki-infotilaisuuksissa pidettiin tärkeänä, koska heiltä saadaan tukien valvontaan ja tukiehtoihin liittyviä käytännön tulkintoja. Eri asiantuntijatahojen (neuvonta, YTA, ELY) työnjako infotilaisuuksien sisällön osalta kaipaa palautteen perusteella tarkentamista.

Maatilatalouden verotuksessa tapahtuu muutoksia joko säädösmuutosten tai toteutuneen oikeuskäytännön kautta. Verotukseen liittyvien infotilaisuuksien järjestäminen päivittyneen tiedon jakamiseksi on osoittautunut perustelluksi myös tilaisuuksien osallistujamäärien perusteella. Vaikuttavuuden voidaan olettaa toteutuvan sekä säädösten oikeaoppisen noudattamisen, että yritystoimintaan kuuluvan verosuunnittelun kehittymisenä. Veroinfoa hankkeen kautta on jaettu myös maatalojen sukupolvenvaihdoksiin liittyvissä asioissa. Näillä kaikilla näkökulmilla on maatilayritysten toimintaedellytyksiä parantava ja jatkuvuutta turvaava vaikutus.

Yleisillä infotilaisuuksilla on merkitystä yhteisöllisyyden kasvun näkökulmasta. Kollegoiden kohtaaminen ja keskustelun lisääntyminen edistävät parhaimmillaan työssä jaksamista ja positiivisempaa suhtautumista tulevaisuuteen usein muuten niin yksinäisessä nykypäivän maatilayrittäjän työssä.

Hankkeessa toteutetulla Keski-Suomen maatalouden tilastaselvityksellä kehitysnäkymät-tutkimuksella tuotetulla tiedolla on kysyntää niin maakunnan maaseutuelinkeinojen parissa toimivien kuin niihin liittyvien sidosryhmien keskuudessa. Hankkeen työ tuo biotalouden osalta uutta tietoa maakunnan strategiseen suunnitteluun ja uutta pohdittavaa Keski-Suomen maatalouden tulevaisuuden rakentamiseen niin maatilayrittäjille, ruoka-alan jalostavalle teollisuudelle, kunta- ja

maakuntapäätäjille sekä toivottavasti myös kaupalle ja kuluttajille. Selvitystyön vaikuttavuus riippuu siitä, kuinka laajasti työn tulokset saadaan esille, kuinka selkeitä johtopäätöksiä niistä osataan tehdä ja mihin toimenpiteisiin niiden pohjalta ryhdytään. Selvitystyön tuloksista tiedottaminen ja siihen liittyvän asian muu edistäminen osui vasta vähäisiltä osin tähän raportointijaksoon, koska selvitystyö oli vielä kesken ja lopullisia raportteja ei ollut vielä julkaistu.